

[2] Полякова Ю. В., Новосад З. Г., Надь Г. О. Інновації у торговельній діяльності: виклики для споживчої кооперації. *Приазовський економічний вісник*. 2020. №1(18). С. 44-49. DOI : <https://doi.org/10.32840/2522-4263/2020-1-8>.

[3] Федулова Л. Бізнес-моделі інноваційного розвитку підприємств торгівлі. *Scientia-Fructuosa* (Вісник Київського національного торговельно-економічного університету), 2017. №113(3). С. 48-64. URL : <http://journals.knute.edu.ua/scientia-fructuosa/article/view/799> (дата звернення: 30.05.2023).

[4] Інноваційний розвиток підприємств сфери торгівлі: світові тенденції та практика в Україні : монографія / [С. А. Давимука, Л. І. Федулова, Н. М. Попадинець та ін.] ; за заг. ред. С. А. Давимуки ; ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М.І. Долішнього НАН України». Львів, 2016. 432 с.

[5] Чернявська М. К. Сутність інновацій торговельного підприємства. *Науковий вісник Мукачівського державного університету*. Серія Економіка. 2017. Випуск 1(7). С. 102-107.

УДК 332.146.2

ПРОБЛЕМИ І ПРОТИРІЧЧЯ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНИМ РОЗВИТКОМ ТЕРИТОРІЙ

PROBLEMS AND CONTRADICTIONS IN THE MANAGEMENT SYSTEM OF INVESTMENT AND INNOVATIVE DEVELOPMENT OF TERRITORIES

*Докт. екон. наук В. В. Дикань, Цзян Пань
Навчально-науковий інститут «Каразінська школа бізнесу» Харківського
національного університету імені В. Н. Каразіна (м. Харків)*

*D. Sc. (Econ.) V. V. Dykan, Jiang Pan
Karazin Business School, VN Karazin Kharkiv National University (Kharkiv)*

Генерування інноваційних точок зростання і формування позитивного інвестиційного іміджу територій на сьогодні є стратегічно значущими завданнями, вирішення яких сприятиме формуванню привабливого інвестиційного клімату, прискоренню інноваційно-технологічних зрушень і соціально-економічного розвитку територій, поглибленню залученості української держави до глобальних ланцюгів створення вартості.

Поряд з цим незважаючи на суттєві переваги реалізації інвестиційно-інноваційних просторових змін на сьогодні не сформувалася ефективна система управління процесами інвестиційно-інноваційного розвитку територій і відсутні дієві інструменти їх активізації. Сучасний стан просторових локацій свідчить, що попри затверджені стратегії та програми регіонального розвитку на сьогодні так і не вдалося досягти збалансованості просторового розвитку територій і забезпечити їх інвестиційно-інноваційне зростання. Втрачають потужний промисловий

потенціал донині розвинені індустріальні центри країни, знижується концентрація виробництва в регіонах, відбувається скорочення ефективно діючих підприємств, знижується рівень інноваційної активності вітчизняних суб'єктів господарювання. Все це вказує на потребу перегляду діючої в країні політики просторового інвестиційно-інноваційного розвитку і доцільність розроблення дієвого інструментарію стимулювання інвестиційних та інноваційних процесів на рівні територій.

Державою протягом багатьох років анонсується реалізація заходів, спрямованих на покращення стану територій і прискорення процесів їх сталого соціально-економічного зростання, що знайшло відображення в концепціях та програмах забезпечення розвитку регіонів. Проте аналіз сучасного стану територій вказує на значну кількість протиріч, зумовлених дисбалансом між сформованою системою управління інвестиційно-інноваційними процесами на рівні територій і вимогами до забезпечення сталого просторового інвестиційно-інноваційного зростання, серед яких:

- протиріччя між значною кількістю нормативно-правових актів, що регулюють сферу управління інвестиційно-інноваційним розвитком, і невідповідністю системи правового регулювання сучасним вимогам до управління, стану системи, а також реальним умовам та цілям системи;

- протиріччя між наростаючим рівнем інвестиційних потреб територій та неможливістю їх фінансового забезпечення;

- протиріччя між концептуально затвердженою моделлю інвестиційно-інноваційного розвитку територій і сучасним станом інвестиційних та інноваційних зрушень на територіальному рівні;

- протиріччя між наростанням зовнішніх боргових зобов'язань, погашення яких фактично покладено на підприємницький сектор, і можливостями їх своєчасного погашення;

- протиріччя між наростаючою безліччю задач щодо управління інвестиційно-інноваційним розвитком територій та їх складністю і реальними ресурсними можливостями їх практичного виконання;

- протиріччя між потребами бізнесу в інноваційних рішеннях і обмеженістю матеріально-технічних можливостей науково-дослідного сектору щодо їх задоволення;

- протиріччя між інтересами суб'єктів системи управління і забезпечення інвестиційно-інноваційного розвитку територій, їх суттєва неузгодженість;

- протиріччя між потребою примноження інноваційного потенціалу територій та нарощення обсягів інноваційної продукції і можливостями інтелектуального забезпечення їх реалізації;

- протиріччя між кількістю інституцій підтримки інвестиційно-інноваційного розвитку і якістю виконання покладених на них функцій та

ефективністю їх функціонування тощо.

Про наявність перелічених протиріч у системі управління інвестиційно-інноваційним розвитком територій свідчать і такі їх прояви як: низький рівень інвестиційно-інноваційного розвитку територій; низька залученість територій країни до глобальних інноваційних мереж та регіональних партнерських програм; низька інвестиційна привабливість регіонів і скорочення обсягів прямих іноземних інвестицій; деградація інтелектуального потенціалу територій, відтік висококваліфікованих кадрів науково-дослідної сфери; невідповідність пріоритетів інноваційного зростання територій домінуючим світовим інноваційним трендам; критично низький рівень експорту інноваційної продукції; посилення розриву в темпах інноваційного та цифрового зростання територій порівняно з економічно розвиненими країнами; наростання проблеми зношеності техніко-технологічної бази підприємств та організацій для провадження інноваційної діяльності; нерозвиненість сектору інноваційного підприємництва тощо.

Таким чином, до сьогодні політика забезпечення інвестиційно-інноваційного розвитку територій була непослідовною і як результат не достатньо ефективною, що обмежило можливості щодо формування системно довершеного середовища для реалізації потенціалу окремих територій. З огляду на зазначене на сучасному етапі важливим є створення умов для підвищення інвестиційної привабливості та інноваційної активності в Україні шляхом застосування інструментів публічного управління, суспільного та бізнес-впливу на рівень інвестиційно-інноваційного розвитку територій, а також конвергентних інструментів, що передбачають максимальне залучення всіх учасників до реалізації ініціатив інвестиційно-інноваційного розвитку територій.